

Hội Phòng

Tác Giả: Tô Hoài

Thứ Ba, 01 Tháng 3 Năm 2011 12:31

Chàng qua vì tôi không bấu víu vào đâu để cựa tôi phải “lên đường” đi cứu may

Tôi nhớ đến C. ở trường Yên Phong ngày trước, anh em đặt tên cho nó là thằng học pháp C. Vì C. to lớn như tốp. Mỗi ngày không làm ăn gì bây giờ thì t là dài. Đây là thằng ngỗ i bần cu i cùng mà tôi đi m m t. Dù thế nào nó vẫn có giá trị của cái b t, cái ván m c l u b u tr c m t ng i trôi sông, l nào tôi không hy vọng.

Tôi đi tìm C. Qua cái ao nhỏ, xanh của những đám sen Nh t. M t g c cây g o to ch n gi a ngõ càng thêm ch t ch i l i đi Nh ng chi c hoa g o đ chối m t, nh ng con qu , con sáo r a hoa r ng xu ng, làm cái ngõ l y l i thêm. Đ y là cu i ph Ng c Lâm bên kia sông, l i vào nhà C .

Th ng C ở nhà m t mình. Nó c i tr n, đánh cái qu n đùi đen. Tôi ch a bi t m t b nó, mà sao tôi trông nó th t gi ng h t b nó. S k l đó x y ra ch vì m t nó v n b nh quai hàm nh th ng C năm tr c, nh ng trên mép nó l i lún phún tý ria. Nói cho đúng, nh ng s i râu ngô hoe đ m c loăng quăng. Nó già h n đi, ti ng nó v , m oàm, r r , ch m r ãi. Không còn cái v thoải tho t lúc nó đá c u, đá bóng đ ng “arie”(1), đ p cái nào thì gây “tyb a”(2) ng i ta nh ch i.

Tôi k v i nó là tôi đ nh đi Hội Phòng tìm vi c.

C b o:

- Không phải đi đâu c , mà c ở đây. n trên xu ng kh p hoàn vũ xa g n. n trên...

Tôi ch a hi u câu cách ngôn học hi m n . C đã l i nói:

- Chúa Giêhôva s c u mây. Vì l i tôi ngài phải h tr n mây bi t không?

Nghe đ c gi ng đ o, nh thầy giáo Đ ng Đình H ng.

Hồi Phòng

Tác Giả: Tô Hoài

Thứ Ba, 01 Tháng 3 Năm 2011 12:31

Tôi đã hỏi hi u.

- Chị nhất này mày đi với tao. Mày lĩnh sách nhà thơ đem bán ăn tiền hoa hồng, lấy cái sống đã.

Tôi ngơ ngơ, hỏi:

- Đi có xa không?

- Hàng Da.

Đấy là cái nhà thơ đố Tin Lành cũng như chị Hàng Da, trên đố u tởng có xây quy n sách to bởng gởch, ai đi qua cũng trông thấy. Tôi chĩa vào bao giấy. Nghe tôi biết cái nhà thơ đố y. Lữ cũng biết nó là cái nhà đố o, vì nhiều khi đi ngoài bở tởng hay nghe bên trong có tiếng hát than vãn à n tiếng đàn. Thơng Viên bở n lỏp tôi đố trỏng Yên Phỏ cũng đố c đi kéo đàn violông đố y.

Tôi cũng biết nghe ngỏ i bán sách đố Tin Lành thơng gỏp hỏ trên xe đố n. Ngỏ i bán sách đố nào cũng có nỏ c da mai mái, gỏ u quỏ n và cỏ a tay áo cầu ghét vỏ vỏ t, tóc gỏ ng kính, mỏ t dỏm dỏm. Khi nói huyền thuyỏn ba ngỏ i đố t cao siêu xong đố y, ngỏ i bán sách đố o n lỏ t đi chỏ sách ra hai bên hàng tàu nỏ i mua.

Ít khi lỏ m mỏ i nhất đố c vài ba xu. Khách đi tàu đố ng Bỏ i, đố ng Hà Đỏng ngỏ i đeo đỏy tỏ, ngỏ i gánh rau muỏ ng, gánh giỏ y, gánh nỏ c vo gỏ o, còn tỏ t bỏ t lo chen lên chen xuỏ ng, chỏ ng ai rỏ i tai mà nghe rao sách đố o. Bỏy giỏ Cỏ rỏ tôi đi bán sách đố o.

Thỏ ng Cỏ còn nói nhỏ đố c lỏ m nhỏ m, thì thỏ m mỏ t nhìn đi đốu cho đố n lúc tôi vỏ. Ra đố ng, tôi vỏ n còn bỏn khoỏn.

Tôi không tởng đố c sao thỏ ng Cỏ lỏ i đi đố Tin Lành chóng thỏ. Tôi không thỏ nghĩ mỏ t cái gì đố ng đố n vỏ viỏ c y bỏ i vì xỏ a nay tôi cỏ ngỏ viỏ c đi đố o là viỏ c cỏ a mỏ y ngỏ i lỏ n thỏ n, bí hiỏ m thỏ nào y. Lỏ p bẻt trỏ ng tôi nỏm trỏ c, thỏ y giáo Đỏ ng Đỏnh Hỏ ng cũng đi đố Tin Lành. Đỏ ng giỏ ra chỏ i, thỏ y đỏ ng mỏ t gỏc sỏn, quyỏ n sách che miỏ ng, cỏ thì thỏo nói mỏ t mình.

Thỏ y giáo Hỏ ng hiỏ n lỏn thỏ mà mỏ t hôm cũng có ngỏ i vào tỏ n trỏ ng đố i đỏnh thỏ y rách cỏ cái áo the. Đố y là ngỏ i bên đố Gia Tô, đố o có cỏ tây, hỏ bỏ o thỏ ng đố Tin Lành là đố o đỏ i hỏ đố n “đỏnh chỏ t thỏ ng đố o đỏ i”(3).

Tôi cỏ nghĩ tôi ôm mỏ t chỏ ng sách nhỏ y lên tàu, kỏ lỏ nhỏ ng câu bên đố o rỏ i chào mỏ i ngỏ i hai bên mua sách, mà phỏ n nhiều là bà con trong làng tôi xuỏ ng Kỏ Chỏ. Tôi thỏ chỏi đốu thì chỏi.

Thỏ là hỏ t, thỏ nào tôi cũng phỏ i đi Hồi Phòng. Bỏ n bè cũng đố ng giúp tôi chuyỏ n đi. Các bỏ n vỏ a muỏ n tôi tìm đố c công ỏn viỏ c làm, vỏ a đỏ phỏ i cỏ u mang. Bỏ i ai cũng đỏ i khỏi túng kiỏ t sỏ mỏ p nhỏ nhau cỏ.

Lỏ i Phú Cỏ ng cho tôi mỏ t đỏ ng bỏ c lỏ y vé đi tàu. Trỏ c hôm đi, tôi đố n phỏ Bỏ c Ninh tìm

Hội Phòng

Tác Giả: Tô Hoài

Thứ Ba, 01 Tháng 3 Năm 2011 12:31

Hội. Hội mồm mào nhìn ra đường, nói một câu kiểu cách quen thuộc. Nó u mồm khi nghe dè ghét, nhúng hôm y tôi lười thây cồm đường.

Hội nói:

Lên đường thôi! Thôi đi này quố là thôi đi cớ a nhúng ngườ i lên đường!

Chàng qua vì tôi không bấu vúi vào đâu đường cớ a tôi phải “lên đường” đi cớ u may. Hội biết cớ. Cái tít cớ a anh hay nói khuếch trương thôi. Nói xong câu bóng bẩy y, Hội lười trong cái hòm gồ khoá chuông ra, đồm đường hai mồm quyến Ái tình luồn. Đố a cho tôi, Hội nói:

- Cái này là cồm nang tràng sinh. Bao giờ cớ n, đem nó ra, nó cớ u đường mình.

Tôi đã hiểu câu nói theo lười sồm Trùng Trình y cớ a Hội.

Hội đã thướng cớ t nghĩa cho tôi nghe về cái thuộc tràng sinh này. Ái tình luồn là sách cớ a Hội viết. Ái tình luồn, tác giả Song Hội. Quyển sách tám trang in, kớ cớ tĩa mồm ngườ nhố tĩa giớ y thướng. Sách giớ y màu xanh, trong có nhúng câu châm ngôn cớ a danh nhân đông tây mà Hội sưu tĩa, in lười n vớ i nhúng câu nhố t nhố cớ cớ a Hội bàn về tình yêu. Làm thế nào Hội in đường quyến Ái tình luồn và in bao giờ, tôi không biết. Quyển sách không đố ngày tháng sớ n, ngày tháng in.

Do vậy, lúc nào nó cũng mồm i. Tôi biết giá trị cớ a Ái tình luồn là lười ngườ ăn nhố bánh dày khô. Mồm i lười đi xa, anh giớ t lười theo ít quyến. Có lười anh mang một trăm quyến Ái tình luồn, chố bán cho khách trên tàu, mà đố tĩa n vé tĩa n ăn vào tĩa n Sài Gòn. Nhố bán sách bên đố o y mà...

Hội cho tôi hai chố c quyến Ái tình luồn đố hố thân. Tôi cồm đường câu nói văn hoá cớ a anh là vì thế.

Một ngày nố, thế là tôi đi Hội Phòng. Nhiêu bồm lên tĩa n Đố u Cớ u. Kớ ngườ i đi đố u hao hao cái hào hùng bi tráng rố t tuống về tâm sồm Kinh Kha và ngườ i vĩnh biết Kinh Kha mà cái ga Đố u Cớ u này là bồm sông Đố ch.

Thái tĩa Đan và tân khách mồm c áo trướng đố a Kinh Kha đố n bồm sông Đố ch. Cao Tiếm Ly giớ y dàn trúc. Kinh Kha cớ t tĩa ngườ hát, ai nố y khóc, hát rố ng:

Gió hố t hieu chố sông Đố ch lười nhố lười ghê

Tráng sĩ ra đi chố không bao giờ về.

Nhúng ngườ i đi tĩa n đố u trố n mồm t, tóc đường đường xiên lên mũ. Thế rố i Kinh Kha lên xe, không ngoườ nhố i.

Kinh Kha ngày xớ a sang Tĩa n đố giớ t ngườ i và biết trố c không bao giờ về nớ a. Còn Kinh Kha - Tôi chố đi Hội Phòng không giớ t ai, nhúng ra đi không có tĩa n vớ. Cho nên phải quyến t tìm đường

Hội Phòng

Tác Giả: Tô Hoài

Thứ Ba, 01 Tháng 3 Năm 2011 12:31

---

cách sống đầy. Quê tình, Công cũng muốn xoay cho tôi thêm đồng bạc gì mình mà không đào đâu ra. Chẳng tiền mua vé tàu đi và đi chân tay không mà thôi.

Thế mà cũng có thể đi thi tiền. Tôi nhớ hai câu trong bài thơ hội hè của Thụ Lộ của tôi gửi về các bạn ga Đu C:

Mừng mùa thu c xem da l u c
Vành mũ phong sống cát bãi đầy
(Nhưng thớt thì đi đ u tr n không có mũ).

Lúc tàu sắp chạy, thấy Công đi. Thấy Công ôm một bọc sách, chắc là sách bên đ o. Đáng恨 Công muốn cho tôi đem đi nh ng quy n sách Tin Lành. Cũng đ làm l ng ăn đ ng.

Lúc y H cũng v a đ n, H đem cho thêm mấy quyển Ái tình lu n. Thấy Công đ ng im đ ng kia không bọc c l i. Đ n lúc tàu chuy n bánh, Công v n xa xa một góc, không ai biết đ y là ng i quen tôi. Công sách ôm trên ng c, tay Công che mi ng, l m nh m, m t l đ , sao h t th y giáo H ng tr ng tôi làm v y.

Tôi hội thăm đ n đ ng Cát Dài, tìm đ c nhà Công.

Công là bạn đã làm ít lâu với tôi ở nhà giày Bata trên Hà Nội. Năm ngoái, tình c g p l i. Công nói bây giờ Công làm ga Hội Phòng. L ng công nh t, ngày chín hào, thôi th đ đã g p ba l ng hi u giày Bata. M c cao nh t c a chúng tôi cũng đ n th là chót vót r i.

Câu rê y khi n bây giờ tôi xu ng Phòng với Công đây.

Sau này, mấy khi nh đ n v ch ng b n, bao giờ tôi cũng b i hội và ngh n ngào không biết ch nào nói h t đ c cu c sống chúng mình ngày y.

Trong ngh viết c a tôi, ví nh ai khuyên tôi đ ng nhân v t ph i theo quy lu t cu c sống - h nói th , nhân v t ph i g m hai m t t t và m t x u. N u có khi nào viết v Công n, v m t ng i nh Công n, tôi đành ch u có muốn cũng không th làm theo l i khuyên y đ c. Lòng t t c a Công n và tình th ng c a v ch ng anh đ i với tôi không biết có “quy lu t hai m t” y.

Công c i h h , b o tôi:

- Nhà chúng mình đây, c . Bao giờ ki m đ c vi c h ng tính sau.

Thúy - v Công n, nói:

- Anh đ ng lo, có th nào th y, có gì ăn n y.

Hội Phòng

Tác Giả: Tô Hoài

Thứ Ba, 01 Tháng 3 Năm 2011 12:31

Những tôi đã thóc sọ. Không lo sao đâu! Có gì ăn nấy thì chửa a biết, những có th nào th nấy thì tôi không hi u ra sao.

Vào nhà, lên đ n ch C n ph đi suốt cái gác hai, r i qua m t hành lang nhiều kê m m i t i. Có l đây là cái buồng t m cũ. Kê v a v n đ c chi c gi ng nh . Thò chân ra ngoài thành gi ng, đã đ ng vào t m cánh sáo che hiên.

V ch ng C n có hai hòm khoá chuông đ d i g m. M i th , qu n áo và c g o, th c ăn đ u đ ng trong hòm. Cái hò lò th i c m cũng nhét g m ph n. Bu ng không c a, ch có chi c cánh sáo mà t i đ n, lúc ng m i bu ng xu ng đ c.

B y gi đã sang tháng tám, đêm se se l nh.

Tôi đã v i v ch ng C n trong cái xó x nh tí t o nh th , th t k l và oái oăm, th t gian nan mà m i l n nghĩ l i bao gi cũng ng m ng i.

Ngày ngày tôi đi đ o trong thành ph tha th n tìm vi c r i c li u đ n b a v ăn c m, t i thì rúc vào n m trong cùng cái gi ng y. C n n m gi a. V C n n m ngoài. Những tháng sau, khi tr i rét h n r i tôi kéo ghé m t tí cái ch n đ .

Ngày l i ngày, tôi đi tìm vi c. Th y cái gi y dán đ u t ng nào tôi cũng đ n đ c, th y c a hi u to, tôi ghé nghiêng nhòm vào r i h i. Ch ng đâu ăn thua.

Đôi khi, qu n quá, tôi không dám v . Tôi ng đ em ngoài b n tàu Tây Đ i c, ch v n hoa ch S t hay ngay Sấu Kho - hôm sau, sĩ di n, nói phét là g p b n nó r v nhà ch i và m i chén c m c n th n.

Tôi đã ăn h t ti t c h n hai ch c quy n Ái tình lu n. Mà ng đ em ngoài đ ng thì r i cũng có ngày đ i x p b t. M i hôm m i lo. Trong thành ph , các v n hoa hay b t c m t bãi c r ng nào, đ u đen ngòm những thùng tông ét xăng.

H i y, ng i Pháp đ cho T ng Gi i Th ch đ a ét xăng vào Hội Phòng, r i l i cho thuê đ ng t i lên phía b c. Trên biên gi i, t các c a quan Chi Ma, Pò Mã, Ph c Hoà, Tà Lùng hay Bình Mãng, Bình Nghi tr ra đ t Trung Qu c, các xe ô tô ch ét xăng cho T ng Gi i Th ch b

Hội Phòng

Tác Giả: Tô Hoài

Thứ Ba, 01 Tháng 3 Năm 2011 12:31

---

máy bay Nh<#228;t Đ<#228;i, bom b<#228;n su<#228;t ngày đêm. Lái xe t<#228; Hội Phòng lên, r<#228;i v<#228;t biên gi<#228;i là nh<#228;ng tay c<#228;m t<#228;, nh<#228;ng ki<#228;m b<#228;m.

Cô đ<#228;u, nhà th<#228; ti<#228;m nh<#228;y, cao lâu <#228; Hội Phòng b<#228;y gi<#228;, ng<#228;ng<#228;i ăn ch<#228;i nh<#228;ng ch<#228;n <#228;y ch<#228; riêng có hai h<#228;ng l<#228;m ti<#228;n, là các tay tài x<#228; chí t<#228; và nh<#228;ng nhà giàu bên Tàu ch<#228;y lo<#228;n Nam Kinh, Th<#228;ng Hội sang.

Loanh quanh, tôi l<#228;i v<#228; nhà C<#228;n. Tôi c<#228;ng<#228;n ng<#228;i, ch<#228; C<#228;n thì bao gi<#228; cũng ch<#228; c<#228;i h<#228; h<#228;. Vài hôm, C<#228;n l<#228;i khoe v<#228;i tôi: "Th<#228; thì đúng mình là cháu c<#228; Đ<#228;ng Tr<#228;n Côn, chi mình là Đ<#228;ng Kh<#228;c, c<#228; là Đ<#228;ng Tr<#228;n". Nh<#228;ng nghe tôi c<#228;t nghĩa th<#228;, C<#228;n bi<#228;t th<#228;, ch<#228; C<#228;n cũng ch<#228;ng bi<#228;t Chinh ph<#228;ng âm là quy<#228;n sách gì - tôi đoán v<#228;y.

Ngày nào Thuý cũng đi ch<#228;. Su<#228;t tháng chúng tôi ăn toàn giá lu<#228;c, rau lu<#228;c. Th<#228;nh tho<#228;ng, đi đ<#228;o ph<#228;. Có khi Thuý h<#228;n m<#228;y cô b<#228;n, hình nh<#228; làm gái nh<#228;y <#228; ti<#228;m nh<#228;y nào đ<#228;y, cùng đi ch<#228;i. T<#228;n khuya m<#228;i v<#228; và m<#228;i ng<#228;ng<#228;i làm m<#228;t bát ph<#228; thay c<#228;m. Hôm <#228;y là ti<#228;c ch<#228; nh<#228;t.

<#228; t<#228;ng hai có nhà ông phán Quý, đ<#228;i đi<#228;n cái hang c<#228;a chúng tôi. Nhà ông Quý r<#228;ng g<#228;p m<#228;i nhà chúng tôi. Ông <#228; ba bu<#228;ng, m<#228;t bu<#228;ng đ<#228; làm bàn th<#228; t<#228; tiên oai nghi nh<#228;ng đ<#228; đ<#228;ng và các th<#228; s<#228;n son th<#228;p vàng. Ông l<#228;i chi<#228;m thêm cái hành lang đi vào b<#228;p v<#228;i hai bu<#228;ng xếp con con nh<#228; cái cũ<#228; đ<#228;ng c<#228;i. Nh<#228;ng nhà <#228; trong cùng, khi ra ph<#228;i đi qua hành lang và tr<#228;c c<#228;a nhà ông phán.

Hàng ngày tôi ra vào qua nhà ngoài, qua hiên, trông xu<#228;ng sân sau nhà đ<#228;i, đi trên nh<#228;ng đám khói b<#228;p b<#228;c đ<#228;c s<#228;t, cay đ<#228;n ch<#228;y n<#228;c m<#228;t, trong ti<#228;ng đ<#228;i n<#228;c ào ào, m<#228;i ng<#228;ng<#228;i các nhà cãi nhau liên miên, t<#228;ng không bao gi<#228; ng<#228;t nghe mãi hoá nh<#228;m tai vì ti<#228;ng ch<#228;i b<#228;i cũng gi<#228;ng ti<#228;ng n<#228;c ch<#228;y rào rào mà thôi.

Tôi đi đ<#228;u đ<#228;n gi<#228; gi<#228;c nh<#228;ng<#228;i đi làm - ch<#228; khác là ch<#228;ng đi làm gì. Đ<#228;u tiên, tôi đ<#228;o m<#228;t l<#228;t kh<#228;p các ph<#228;. Bao nhiêu l<#228;n mà v<#228;n không nh<#228; ph<#228; nào ph<#228; nào. Trong lòng r<#228;i nh<#228; t<#228; v<#228;, còn bi<#228;t đ<#228;c đi đâu v<#228; đâu. Tôi có c<#228;m t<#228;ng đây không ph<#228;i thành ph<#228; Hội Phòng trong t<#228;ng t<#228;ng, khi tôi ch<#228;a đ<#228;n. C<#228; đ<#228;n cái nhà ông phán Quý cũng ch<#228;ng có gì l<#228;.

Hội Phòng

Tác Giả: Tô Hoài

Thứ Ba, 01 Tháng 3 Năm 2011 12:31

Đôi ông phôi Hội Phòng cũng như quang cảnh nhà ông phán Quý chúng bạn đến tôi.

Nhưng rồi tôi cũng phải đi dự nhà ông phán Quý, vì chúng tôi chuyển nhà quá. Trước kia, hai cái buồng xếp đôi cửa đi đến trên cửa cửa không có cánh cửa. Ông phán Quý đã đặt cửa đi như cái dãi dài như dãi cửa cũ. Khóa cửa như vậy. Y như thế, mỗi lần đi qua, nếu nghe phía sau cái màn trúc nhà ông phán Quý có tiếng cãi nhau, chửi nhau, có khi là tiếng thét, tiếng đập phá đồ đạc gì đó, thì lúc vậy thì nào tôi cũng trông thấy trong hai cái buồng đôi mắt có người ngồi trong đó.

Mỗi bên có một cửa giả, gõ gõ, nhăn nheo không biết tu là thế nào. Hai cửa đều đều trên cửa. Nếu một cửa không có bậc cầu thang, chúng tôi biết cửa ông hay cửa bà ở cửa nào. Cửa bên này ngồi nhìn ra, cửa bên kia quay mặt vào trong. Chỗ bao giờ thấy đôi cửa người nhìn sang nhau. Như xưa họ vẽ người qua lại, lại vẽ như ghét nhau.

Ông phán Quý đi làm, có xe nhà đưa đến số. Rồi anh xe quay về, kéo bà phán đi chợ. Ngày nào cũng thế, mỗi khi bà phán Quý đi chợ hay đi đâu, bà lại đưa người Thuý hai cái chìa khóa.

Bà phán nói:

- Có ai gọi đi cửa đi đâu thì tôi như mọi nhà.

"Ai" đây tức là hai cửa giả. Biết tôi mỗi lần, ông phán Quý cứ nghĩ cho tôi nghe:

- Người già làm chuyện chúa hay cãi nhau đánh nhau, lo lắng quá. Bây giờ các "lúy" đôi ông cứ nói chuyện, "moa" mà thấy các "lúy" ra thì lung tung, đôi các "vu" nói cái buồng này. Cửa phải tiếng vào nhà pha vài hôm thì mới xong.

Tôi đôi cửa biết đi là hai cửa thân sinh cửa ông phán và ông phán đã nghĩ ra mẹo ngăn các cửa cho khỏi cãi nhau đánh nhau bằng cách phải giam mắt mắt mình vào cửa như vậy.

Tôi vẽ như mỗi đi tìm việc.

Con đôi ông Cát Dài dài cửa. Bởi bởi trên bay là là mắt đôi ông đá trên. Mỗi hôm gió may càng thổi sâu vào mùa đông. Trước giờ, tôi nghe gió quét rào rào ngoài kia. Cái lạnh cửa tê đến tận các ngón chân lên hai cửa người.

Nhưng lúc này không thấy đôi cửa. Có khi chúng tôi còn thấy, nói huyền thuyên đôi các chuyện.

Cửa băng khuôn hội trong bóng tối:

- Không biết đôi chúng mình cửa thế này đến bao giờ?

Tôi không hiểu cửa bản khoán vẽ cuộc đời theo nghĩa đen hay nghĩa bóng, còn tôi thì đôi ông nghĩ đến mắt cái gì mắt họ buồn lắm.

Ngoài bến Sáu Kho, đòu nhò ng con tàu trò ng toát, nhò ng con tàu xám ngò t, thò nh thoò ng nhò ng con tàu ò y tò ngoài biò n vào đò giò a nhò ng đám thuyò n tam biò n rách nát, đen xò n, lò đò biò i quanh biò n ò c. Vài hôm, con tàu đò i đò ng lò i rò i cò ng ra khò i. Tôi đò ng trông theo, ò c cái thân đò c nhò con tàu. Vì n vòng thò thò, chò mình đò ng khác nào đám thuyò n buò m rách, cuò c đò i ngò p trong vũng nò c cò a biò n sò ng mù buò i sáng tò mò t đò t biò c lên, không trông xa quá vài biò c.

Mò i ngày qua, chò ng chò t nhò ng nghĩ và nghĩ. Làm sao ò yên mãi đò c trong cò nh cái giò ng mò t mà ba ngò i nò m thò t oái oăm này.

Bây giò còn lò nh, ít nò a, mùa hè nóng nò c tò i thì sao. Vò chò ng Cò n lò ng lò và bình thò ng đò n nò i tôi tò ng tôi có thò ò mò t cách thò n nhiên thò mãi và tôi chò giò t mình khi tò xét thò y làm ngò i mà phò i nò m ngò i rúc ráy đò n nhò thò thì tò i nhò c quá. Tôi có cò m tò ng mò i ngò i ò nhà đò i, nhà trong đang căng mò t nhìn "cái thò ng ba ngò i mò t giò ng" đi qua... Làm sao không tò mò và kinh tò m nò a.

Mà Thuý thì biò ng đã khò ng nò ng gò n tò i tháng đò . Tôi nóng ruò t, phò p phò ng, nhò mò t vì c gì ghè gò m có thò xò y ra.

Tôi vò n may rò i hàng ngày vò n vò đi tìm vì c, mà vì c vò n xa lò c xa lò đâu không biò t.

Mò t buò i sáng, chúng tôi còn ngò i cò trên giò ng, nghe tiò ng bà phán Quý léo nhéo ngoài đò u tò ng.

Cò n nói:

- "Sò " phán nhà ta lò i thua biò c rò i.

Đã thành lò , đò u tháng nào ông phán thua biò c không đò tiò n lò ng đem vò , bà phán lò i chò i dong suò t mò y ngày, chò i dong nhò thò , nhò chò i, lò i nhò hát, không biò t chò i ai, chò i ngò i hay chò i ma, lúc giò ng cao lúc giò ng thò p.

Tôi trông xuò ng thò y ò đò u cò u thang có mò t đò ng giò y đò ng cháy trong khi, bà phán, mò t xám ngò t, khò nh chân biò c lò i biò c qua đò ng lò a.

Thuý cũng nhìn xuò ng, rò i quay lò i, che miò ng, cò i khò :

- Bà ò y đò t vía?

Buò i trò a, tôi ò ngoài phò vò đò n đò u hiên, ông phán Quý đò t ngò t gò i tôi lò i, sò ng sò :

- Nói thò này "vu"= Vous (các ông,) đò ng giò n nhé, làm cái giò ng tôm cò t lò n lên đò u nhò các "vu" thì đò n bên Tây cũng chò a có thò đâu?

- Ông nói gì tôi không hiò u.

- Vò "moa" (moi = tôi) nó đã nò i tam bành lên đò y. Nó biò o các "vu" chò i trò quái quò thò ,

Hội Phòng

Tác Giả: Tô Hoài

Thứ Ba, 01 Tháng 3 Năm 2011 12:31

đâm ra túi qu&#y nhà "moa", "moa" thì thua r&#n, hai c&# nhà "moa" l&#p này gi&# ch&# ng n&#n nhau luôn thì t&# h&#i quá l&#m.

- Ông nói cái gì ch&#?

- V&# l&#i, "en" to b&#ng, các "vu" ph&#i...

Lúc &#y, ch&#c m&#t tôi tái đi, tôi run lên:

- Ông không đ&#c nói...

Phán Quý c&#i nh&#t:

N&#u các "vu" c&# "ph&#t" thì đây đã có cách. Báo tr&#c cho mà bi&#t.

V&# ch&#ng C&#n nghe to tiếng đã ch&#y ra, Thuý khóc búu l&#y C&#n, m&#i can đ&#c C&#n kh&#i xông vào đánh phán Quý.

M&#y hôm, C&#n gác s&#n thanh c&#i t&# lên thành hiên. Tôi bi&#t ý, l&#i v&#t vào g&#m gi&#ng. Chúng tôi b&#ng bu&#n h&#n đi.

C&#n không hay c&#i h&# h&#, không hay nh&#c l&#i cho tôi bi&#t C&#n là cháu ông Đ&#ng Tr&#n Côn n&#a. Nh&#ng l&#i nghi k&# và xúc ph&#m kia không gây m&#t đi&#u nghĩ ng&#i nào trong chúng tôi nh&#ng đã khi&#n chúng tôi đau đ&#n, nh&#c nh&#i trong lòng.

Tôi v&#n miên man m&#i mi&#t, qua t&#ng ph&#. Th&#y c&#a hi&#u nào có qu&#y tr&# ti&#n, có ng&#i đ&#ng bán hàng, hay có ng&#i ghi ghi, chép chép, tôi hi&#u là &# đ&#y có vi&#c làm, có th&# m&#n ng&#i làm, tôi vào h&#i.

Nh&#ng v&#n không có vi&#c &# đâu đ&#i tôi.

Bà phán càng quá h&#n, ngày nào cũng ch&#i. B&#y gi&# ai cũng bi&#t là bà ch&#i chúng tôi. Bà lên xu&#ng, gi&#ng thánh thốt. Bà réo th&#ng b&#n "ba th&#ng ngô con đ&#", không úp m&# n&#a.

Tôi càng b&#n ch&#n. Trong cung c&#nh đáng điên tí&#t nh&# v&#y, tôi c&# t&#ng nh&# b&#t ch&#t có th&# ph&#i đ&# máu g&#y chân g&#y tay không bi&#t ch&#ng. Càng s&#t ru&#t, càng lo.

M&#t hôm, gi&#a ph&# Khách ch&#t ch&#i chen chúc ng&#i đi có cái xe bò ch&# rác l&#c c&#c qua. Ng&#i phu l&#c l&#c chi&#c chuông đ&#ng bu&#c bên c&#ng xe.

Hồi Phòng

Tác Giả: Tô Hoài

Thứ Ba, 01 Tháng 3 Năm 2011 12:31

Hai bên phò nghe tiếng chuông, chày xô ra, xúm xít búi quanh xe đò rác. Ngồi phụ lái chuông lúc này đò ng còm cái rĩa sọt, thày tý rác nào dùng đò c, mọt miêng vùi cũ, mọt còng rau muống còn chi c lá tòi, mọt cái ló con con, ngồi i y xóc rĩa, nhóc lên, ló y ra, bọ vào cái giẻ riêng còm mình treo đò i thành xe.

Tôi đò ý mọt anh đò ng khom khom trong nhà bòng sọt rác chày qua. Anh mọt c bọ quố n áo nâu bọ c. Sao mà giêng cái thò ng Tò ng hòi cùng hóc lóp tò trò ng Yên Phò vùi tôi. Giêng đò n nòi tôi phòi buọt miêng gòi:

- Tò ng?

Nó quay lòi. Tò ng thọt. Tò ng cũng nhón ngay ra tôi.

Nó họt vùi sọt rác lên xe ròi bọ c lòi tróc mọt tôi, hòi:

- Mà đi đâu xuêng đây?

Tôi không đáp, tôi hòi lòi nó:

- Nhà mà đò i này à?

Tò ng nói:

- Không, tao xuêng đây làm thôi.

Tôi hòi:

- Mà làm gì?

- Đò y?

Nói xong, Tò ng chép miêng:

- Cũng là trò thòi qua ngày đò tìm vióc khác.

Tôi đã nhón ra câu hòi hòi, khi n Tò ng phòi che đò y sang chuyón đò ng xa. Tôi vùi chò a:

- Tao cũng đò ng chọt đò, còm vióc chòng có đò y!

- Thò thì mà đò n còm a hiu, tao đem trình chú y xem xem. Làm vùi ngồi Khách chò phòi cái vióc tốp, nhòng mà đò c ăn vọt cũng no. Chò u khó vò y.

Tôi còn nhiu lòn đi qua cái phò Khách. Mọt phò khách lòng còng ngồi và xe hàng, toàn nhòng hiu buôn còm a ngồi Trung Quố c. Tôi trông thò y Tò ng ở trong cái còm a hàng chọt đò y bao bì phòng to. Đò y là còm a hàng đò ng. Suốt ngày ròm ròm ch nhòng ngồi phu khuôn vác, đò u tróc, còm đò n vuông vùi lót vai cũng tò đò ng và đò m mòi. Nhòng bì đò ng cao hòn đò u nòng nghiêng trên vai, hòi chày ròm ròm vào kho, ong bay theo à à, ai trông thò y cũng phòi tránh đò t ra.

Tôi thò y Tò ng, khi quét nhà, khi quò y nòng, có khi còi tròn bọ mọt đò ng còi tò ngay trên bọ đò - công vióc hàng ngày còm a thòng nhò hòi hòi chò nhà.

Có lúc tôi đi vòng quanh còm a hiu y mọt y lòn ròi quò quyò t vào. Nhòng còm sò p bọ c sang hè đò ng, tôi lòi thôi. Có lòn bọ o hòn, đã sang hòn bên thòm, đò t chân vào nhà ròi, tôi trông thò y

Hội Phòng

Tác Giả: Tô Hoài

Thứ Ba, 01 Tháng 3 Năm 2011 12:31

---

thòng Tòng chăm chú lúi húi tròng cái chòng đòng nòng bòng và cái giòng lau đòng ròng a quòng đòng nhòng cái cân tòng, mà ruòng, nhòng, ong còng vù vù bay.

Tôi toan gòng Tòng, nhòng ròng tôi lòi hòng hoòng lòi ngay vào đám ngòng đang nhòng nhào qua trên hè phòng, chòng chòng lòi xiên ngang mòng tòng phu hùng hòng khuôn nhòng bì đòng.

Tôi đã tòng thòng tôi không dám bòng chòng thòng Còng đi đòng Tin Lành. Tôi cũng không theo đòng Còng đi đòng cho hiòng Khách. Không phòng tôi chòng xòng hòng, mà tôi không đòng can đòng.

Mòng hôm Thuý hòng tôi:

- Anh đã tìm ra viòng gì chòng a?

Tòng ngày đòng nhà bòng, chòng a bao giòng Thuý hòng tôi nhòng thòng. Tôi chòng hiòng. Thuý có đòng u giòng nghòng vòng tôi. Tôi sòng sòng nhòng mòng tòng có lòi. Bòng lâu, vì tôi mà vòng chòng Thuý mang tiòng.

Tôi bòng môi, ngòng ng nghòng u thòng dài. Nhòng Thuý đã còng i vòng nghòng chòng m:

Tôi bòng anh cái này nhé. Mòng cô bòng tôi làm "cavaliè"(4), anh biòng đòng y, chòng nhòng này ta đòng chòng chòng chúng nó, chúng nó nghèo, nhòng tòng. Còng tán sát sòng nhé. Cô nào mà bòng lòng "bao" thì cũng đòng c, đòng hòng cái còng nhòng tòng nghiòng p nhòng u. Phòng chòng u khó thòng. Đòng lúc có viòng hãy hay, anh đòng. Nhòng anh phòng mòng nhòng bòng lên. Chúng nó tòng nhiên lòng m. Mình "alaxô"(5) gòng p đòng mòng i ăn thua.

Tôi sòng mòng nhòng bòng lên. Alaxô! Alaxô! Vâng, tôi sòng mòng nhòng bòng lên. Ô hay, tôi đã còng m kích vòng cái kòng xoay xòng cho tôi có thòng sòng tòng nhòng thòng, còng a Thuý. Tôi sòng làm... Thuý đã đòng y khôn cho tôi nhòng u lòng m. Mòng nhòng bòng lên, xông vào, mòng nhòng bòng lên.

Tiòng thúc giòng c, ròng n rĩ.

Chiòng chòng nhòng t, vòng chòng ng Còng và tôi ra phòng. Hòng đòng tôi đòng chòng phòng thòng thách. Tôi nhòng mang máng cái gác nhà các cô bòng Thuý đòng gòng chòng Còng t Đền.

Vòng nhòng lên khòng i mòng y bòng c thang gòng đòng góc nhà, đã trông thòng y bòng năm cô nòng m ngòng ngang, ngay đòng u sàn. Tròng c mòng tòng i om, suýt bòng c qua mà không biòng t. Đòng lúc trông đã tòng ng thì thòng y có cô ngòng, cô còng i tròng, cô mòng c cóocsê. Có cô chòng có cái xi-lip nòng ng nhòng ng. Mòng i vào tòng nhiên là thòng đòng y. Tôi cũng bình tĩnh, chòng ng lo lòng ng quái gì.

Tôi đã quyòng tòng ròng i.

Các cô ngóc đòng u nhòng tòng m đòng i dẫu và reo lên, ròng i lao xao hòng i ròng tòng :

- Chú em nào thòng này?

Thuý còng i:

- Biòng tòng ròng i còn vòng. Anh đây trông thòng mà tài lòng m nhé.

- Tài gì nào?
- Tài lầy cái ghê.

Lúc p t c, các cô nháo nhào xông đ n tr c m t tôi và c m y cô xoè tay cùng m t lúc "Anh nh cho em con cái... Anh làm n... Em tr c... Em tr c...". Thế là, tuy m i chân t t chân ráo, nh ng đã đ c các cô v t nài, kh n kho n nh thân tình t bao gi . Thuý c c i nháy nháy m t nhìn tôi, ý gi Thuý đ ng đánh giá cho đ m và th y đ c b c đ u nh v y là khá thu n bu m. Tôi v n t nhiên, l ng l , bình th ng. B i vì tôi cũng th o tìm đ ng gh ăn trên bàn tay, c k chân, tôi bi t nh cái gh th t.

Sau lúc các cô n ào x p hàng tay đ tôi m n cái đanh ghim l n l t kêu gh cho c hai bàn tay nã cô, m i v i c êm t trong căn bu ng nh giáp mái, bí h i n ng tr ch nh ng mùi ph n sáp, mùi biêngtin "Con voi" ba hào, mùi m hôi, hôi nách và mùi qu n áo trong thay ch a gi t, khai n ng.

Tôi v n bi t Thuý có quen m y cô gái nh y. Hay Thuý tr c cũng làm ngh y, tôi không bi t. Trong con m t ng i đ i v i c, nh y đ m cũng là ngh làm ăn bình th ng. Và khi Thuý nói, tôi nghĩ đ n nh ng ti m nh y Pag đông hay Phêgát, Pécgôla ho c xoàng ra, cũng Tài Á hay L c C nh i gi a thành ph mà đêm đêm các cô gái m mi u trong ánh đèn xanh đ v i ti ng nh c r p rình.

Nh ng nh ng cô gái nh y nhà g n ch C t Đền này không có đ c cái t t mã và t t s (Hay là t i tôi ch a đ c trông th y gi a ban ngày m t cô gái nh y nào). Tôi có c m t ng các cô này c i c i nói nói đ y, nh ng sau ti ng c i, nét m t đã ê ngay l i. Cô nào cũng h c hác ho c s ra, v m t m i. Cô nào cũng già úa.

Lúc này, h g i tôi là "chú em" cũng có lý. Nh ng cô này đích th gái đ m, không ph i gái nh y. Ho c có làm ti m nh y cũng ch đ n chằm đèn, b ng n c, sai v t. Ch ai mà nh y nhót v i các cô nhày nh a nh th . Nghĩa là, tôi c nh n xét ch i th , trong khi l i Thuý đ n, tôi v n đnh ninh. Tôi đ ng m t xu không dính túi, đ ng đ nh "làm ti n" l i c a cô gái làm ti n. Ví v i cái gi lau tôi cũng ch a đáng, cành cao lá dài đầu mà khen ch e ai.

Tôi ng i đ i di n m t cô g y nh t b n - nh cái que đóm l ng cũng cong cong nh cái dòm m ng. Hình nh Thuý mu n s p tôi g n cô khác, nh ng tôi đã ng i vào đ y r i không ti n đ i ch . Cô này ch c có b nh gì. M t cô xanh l t:

Cô nói, mi ng th h i r t tanh và c ch c l i nh n m t , r i n m tay đ m trên b ng áo vài cái. Nh ng tình th tr c m t cũng không đ tôi kén ch n n a. Con m t lúc nào cũng gi c giã

Hội Phòng

Tác Giả: Tô Hoài

Thứ Ba, 01 Tháng 3 Năm 2011 12:31

---

gặp gặp cậu a Thuý. Tôi thấy tôi phải quy quyết làm ngay mặt vì c ghê quá đ đ i v i tôi đ đ đáp đ i lòng s t s ng c a Thuý.

Tôi nh có l n có đ c quy n truy n gì c a Muxtê(6) t c nh đám đông ng i ăn hai bên cái bàn, có ng i con trai t tình v i ng i con gái, ng i con trai đ t nghiêng chân mình lên chân b n đ i g m bàn. Nh th , và b t ch c ngay. Tôi đoán c ph ng ra cái ch chân cô g y gu c ng i tr c m t tôi, tôi nh nhàng đ t chân tôi xu ng.

Ăn c bao gi cũng vui nh n vì nh ng tí ng húp soàn so t, tí ng xuýt xoa t cay. Các cô ngh này ch thích bún c.

Chân tôi đã đ ng g u qu n nàng. Tôi bèn ý t đ a lui l i m t chút đ đ u ngón chân tôi ch m vào gót. M i v i c đ u x y ra ng m đ i g m do trí óc tôi đ u khi n và t ng t ng làm gì thì m t tôi cũng không trông th y, và tôi v n đi m đ m húp bát đ m c cay. Chân tôi đã ch n m nh vào r i mà sao tôi v n th y nàng ta th n nhiên g m t l p bún lá xu ng bát.

Tôi c đ yên chân tôi nh th . Cái chân tôi đ ng ph i mà nàng v n l ng im, th là b ng lòng r i. Tôi b ng bàng hoàng n a m ng n a s nh th y cái giao kèo bí m t c a đôi bên đã xong. R i cu c đ i tôi s nh th nào, t đây.

B ng nhiên, su t m t cái, n u không nhanh tay, tôi đã b ngã t t xu ng g m bàn. Cái chân cô kia đ t ng t thúc gót m t cái m nh quá. May tôi ch đ sánh ít n c c và cái bàn h i rung. Khi đó, m i ng i ch t c i vang và có l không ai hi u mình c i gì. Tôi thì tôi đ ng chín c ng i. Tôi nghĩ h c i tôi Cái cô kia v a đá ng m tôi cũng c i nh m i ng i và cô v n tu n t g t ng con bún xu ng bát mình.

T đ y đ n lúc v , tôi cảm h n, không nói đ c câu nào n a.

V a ra đ n đ ng, Thuý đã nh n xét:

- Sao trông anh c l m l m th nào y?

Tôi c i ng n ng :

- Thuý không bi t, suýt ch t.

Hôm sau tôi m i k Thuý nghe câu chuy n ngo t ngoéo đã x y ra đ i g m bàn.

Thuý c i ng t ngh o:

- Công t Hà N i mà h l là h . H t đi mà l i là b ng lòng, c làm b a n a đi ch .

Tôi không tin. Và tôi là tôi, tôi cũng không nghĩ đến chuyện ra ngoài vào thì nên làm những gì thế nào. Thuý không biết suy nghĩ nên Thuý không nghĩ đến cái hỏi câu hỏi đã khiến tôi đau đớn trong lòng và cả bàn chân.

Những khi nghe Thuý nói thế, trong tôi lại nảy một nỗi sợ hãi và mong manh một sự kỳ lạ khác. Hay là mình đã quên mất cái cô bên cạnh, cô khác, không phải cô gái và người trẻ khác. Nó thế nào cho mình có thể chân sang đường đi đâu. Có lẽ vậy, vì thế một nó vẫn bình thường, và nó vẫn gọn gàng. Nhưng thế thì. Nếu thế phải làm thế, một điều khác, sẽ làm...

Tôi nghĩ loảng quảng xa gần cả đêm. Sáng hôm sau, tôi ra đường sớm. Những không phải tôi đến cái gác gần chợ Cầu Đền để tìm cách làm thế nào cái quên chân. Tôi chỉ muốn biết lúc nghĩ vẫn vậy. Chẳng mấy chốc khi đêm nghĩ hung hăng thế, sáng hôm sau lại đi làm thế khác. Trời sáng, tôi có cảm tưởng một tôi đã bỏ ra vì nỗi lo, và lại tiếp tục. Tôi không thể làm thế.

Thuý rất tốt. Những chuyện thôi, chuyện thì thôi tôi không thể thêm hỏi đến vậy.

Tôi lại đi vẫn qua những phố Trung Quốc, phố Đông Kinh, các phố có nhiều cửa hàng, tôi lại vào hỏi xem có hàng nào muốn mua không. Mà trước khi hỏi đã biết khó lòng có.

Tâm sự những gì hỏi về càng như ruồi. Những nhà tây cao đẹp, những cửa đóng, tôi không dám vào. Tôi đã nhiều lần vào hỏi các hàng khách phố buôn bán. Không còn chuyện nào hỏi nữa. Mọi đêm, nghe tiếng còi tàu thuở trước "tun tun" ngoài cửa, những tiếng gõ cửa hay vậy. Những cái tàu kéo còi chào bến để những neo, niềm hy vọng vụ việc của đến đã ra đi rồi.

Tôi sớm, bà phán Quý đã bước xuống trong nhà cửa vọng ra. Tiếng bà rín rít vì vút trên đường phố. Lúc đi qua, tôi đã biết thế.

Đến trước ông phán Quý đến trước hiên, vén bước mạnh, những tiếng nói ngay trước chân tôi và bước tiếp, rồi nói:

- Này, này? Tôi nay mà "vu" còn vậy đây thế vô luân lý sẽ có đến con gái đến đi của "vu" vậy bốp. Là "moa" có tính làm phúc hay thế những gì, "moa" bỏ trước cho mà biết.

Tôi không trở lại nhà Cầu Đền hôm nay. Tôi cũng không nói cho về chuyện Cầu Đền biết tôi đi đâu.

Hội Phòng

Tác Giả: Tô Hoài

Thứ Ba, 01 Tháng 3 Năm 2011 12:31

Trong túi không còn mọt chình. Nhưng tôi lại trở về Hà Nội. Kinh Kha không kiếm được viên ngọc cũng không dám chết để tiễn khách, đành cuộn cuộn về Hà Nội, Kinh Kha cuộn cuộn về...

Chú thích:

- (1) Tiếng Pháp: hủu về bóng đá.
- (2) Tiếng Pháp: cuộn chân.
- (3) Thời thu của Pháp, người đi theo đạo Gia Tô bắt buộc người đi đạo Tin Lành là đạo gì.
- (4) Tiếng Pháp: gái nhây.
- (5) Tiếng Pháp: đi ý là xông vào.
- (6) Từ thuyết Bành thục đi của A. Muixtê.